

EDUCACIÓ VOCAL

▪ DADES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

6 ECTS

1er curs / 2n semestre / obligatòria

Anna Mª Agustí

aagustifl@uoc.edu

Actriu, cantant i logopeda. Directora i Fundadora de NinaStudio, centre d'educació, entrenament i rehabilitació de COS i VEU. PMA Pilates Certified Teacher.

▪ DESCRIPCIÓ

L'assignatura Educació vocal pretén explicar la veu des d'un punt de vista anatòmic, fisiològic i acústic amb l'objectiu que el futur logopeda conegui i experimenti el seu propi instrument i alhora se senti capacitat per analitzar i interpretar correctament el gest vocal i corporal dels seus futurs pacients.

L'assignatura s'estructura en dues parts principals: la veu i el cos. La primera comprèn els sistemes que configuren l'aparell vocal (compressor, vibrador i ressonador) mentre que la segona inclou aspectes sobre aquelles estructures corporals, la flexibilitat, alineació i tonicitat de les quals afecten l'eficàcia i la salut vocal.

La suma del coneixement teòric i la pràctica adquirides ha de contribuir a la propiocepció sobre l'aparell vocal, el desenvolupament de la capacitat d'anàlisi perceptiva i l'augment de la consciència corporal del logopeda qui en un futur haurà d'utilitzar de forma eficaç i exemplar la seva veu per comunicar-se i interactuar amb els seus pacients.

▪ L'ASSIGNATURA EN EL CONJUNT DEL PLA D'ESTUDIS

L'assignatura d'educació de la veu es troba dins del bloc d'intervenció en logopèdia. És una assignatura que inicia a l'alumne en el coneixement de la seva pròpia veu i al domini de la fonació. Es considera aquesta una formació imprescindible i prèvia al treball vocal amb les altres persones.

▪ CAMPS PROFESSIONALS EN QUÈ ES PROJECTA

Els continguts d'aquesta assignatura són bàsics per a poder treballar l'exploració, l'avaluació i la intervenció de les alteracions de la veu. L'assignatura té una relació important amb l'assignatura d'anatomia i fisiologia dels òrgans de la parla i l'audició ja que ofereix el treball pràctic propioceptiu sobre les pròpies estructures i mecanismes de la fonació. Els continguts d'aquesta assignatura també es troben relacionats amb el control de la parla i especialment amb l'assignatura d'intervenció en les disfluències.

▪ CONEIXEMENTS PREVIS

No es requereixen coneixements previs.

▪ INFORMACIÓ PRÈVIA A LA MATRÍCULA

Com a prova d'avaluació final, aquesta assignatura té un examen presencial obligatori.

▪ COMPETÈNCIES

Competències

G3. Interactuar amb d'altres persones amb empatia, demostrant habilitats en les relacions interpersonals.

CB2. Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i tinguin les competències que solen demostrar-se mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

Competències transversals

T2. Projectar els valors de l'emprenedoria i la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional, a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i la motivació envers el desenvolupament professional.

T3. Interactuar en contextos globals i internacionals, identificant necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i autodirecció en els processos tant professionals com de recerca.

Competències específiques

E12. Conèixer, dissenyar i aplicar programes preventius relacionats amb la logopèdia, i fomentar les habilitats comunicatives en la població.

E17. Ser capaç d'establir una comunicació clara i eficient amb el pacient, els seus familiars i la resta de professionals que intervenen en la seva atenció, adaptant-se a les característiques sociolingüístiques i culturals de l'interlocutor.

E19. Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.

E22. Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la pràctica, integrant els aspectes socials i comunitaris en la presa de decisions.

E23. Ser capaç d'exercir la professió, respectant l'autonomia del pacient, els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics, aplicant els principis de justícia social i comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

• **RESULTATS D'APRENTATGE**

Especifica de forma àmplia un conjunt de consells pràctics per incitar la participació de la família en el tractament logopèdic.

Mostra habilitats per tractar amb pacients amb trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals i identifica les situacions que requereixen la derivació a d'altres professionals.

Identifica i usa de forma correcta cadascun dels elements que determinen la qualitat i l'eficiència en l'emissió vocal : el timbre, l'entonació, la intensitat, l'expressivitat , l'articulació i la projecció com a model en la intervenció logopèdica.

▪ **CONTINGUTS**

Mòdul 1 La veu. L'instrument

1. L'ofici de logopeda en l'àmbit vocal
 - 1.1. Què és la logopèdia
 - 1.1.1. Estudis multidisciplinaris
 - 1.1.2. Equips interdisciplinaris
 - 1.2. Qui és el logopeda
 - 1.3. La veu. Eina de treball i identitat
 - 1.4. Educació vocal del logopeda

2. Veus d'ús professional: atletes de la comunicació
 - 2.1. Sons de la parla, sons del cant. Dos codis, una mecànica
 - 2.2. Ús professional de la veu
 - 2.3. Veu, cos i cognició
 - 2.4. Classificació d'oficis amb ús professional de la veu

3. Com fem el que fem amb la veu
 - 3.1 Esforç i sobreesforç vocal
 - 3.2 Les tres comportes
 - 3.3 Monitoratge intern

4. Fisiologia del so

5. Fisiologia de la respiració
 - 5.1 Volums d'aire

6. Fisiologia del sistema ressonador
 - 6.1 El fenomen de ressonància: acoblament de dos sistemes

7. Fisiologia i acústica. Causa i efecte
 - 7.1 L'anàlisi objectiva

8. La taula de mescles
 - 8.1 Plecs vocals falsos o bandes ventriculars
 - 8.2. Plecs vocals veritables (I) Freqüència, harmònics i intensitat
 - 8.3 Plecs vocals veritables (II) Tipus d'inicis i finals de so
 - 8.4 Plecs vocals veritables (III). Patrons de vibració
 - 8.5 Laringe
 - 8.6 Esfínter aritenoepiglòtic
 - 8.7 Cartílag tiroide
 - 8.8 Cartílag cricoide
 - 8.9 Paladar tou o vel del paladar

Mòdul 2 El cos. L'instrumentista

1. El cos, origen de l'eficàcia vocal

2. Musculatura intrínseca

3. Musculatura extrínseca

4. Musculatura respiratòria
 - 4.1 L'esquelet de la respiració
 - 4.2 Les forces implicades en la respiració
 - 4.3 L'elàstic del pulmó: principal expirador
 - 4.4 Discussió

5. Musculatura estabilitzadora
 - 5.1 Concepte d'ancoratge

- 5.3 Acoratge cervical
- 5.4 Acoratge escapular
- 5.5 Acoratge pelvià

6. El sistema digestiu. Pautes d'higiene vocal

▪ **CONSULTA DELS MATERIALS DE QUÈ DISPOSA L'ASSIGNATURA**

Materials	Format
Document d'autor	pdf
Educació vocal	AudioLlibre
SPSSSC	Software en línia
Mòdul 1. La veu. L'instrument	AudioLlibre
Mòdul 2. El cos. L'instrumentista	AudioLlibre

▪ **MATERIALS I EINES DE SUPORT**

Bibliografia recomanada

Torres B, Gimeno F. Bases anatòmiques de la veu. Barcelona: Edicions Proa, 1995.

Bustos Sánchez I, coordinadora. La voz: la técnica y la expresión. 2ª ed. Barcelona: Paidotribo; 2003.

Calais-Germain B. Anatomía para la voz. Entender y mejorar la dinámica del aparato vocal. Barcelona: Liebre de marzo, 2013.

Calais-Germain B. La respiración. Anatomía para el movimiento - Tomo IV - El gesto respiratorio. Barcelona: Liebre de marzo, 2006.

Gassull C, Godall P, Martorell M. La veu: orientacions pràctiques. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; 2004.

Heuillet-Martin G, Garson-Bavard H, Legré A. Una voz para todos. Marsella: Solal. 2; 2003.

Miller, R. The Structure of singing. System and Art in Vocal Technique. Schirmer Books/Macmillan, 1986 (Capítols 5, i 6).

Sundberg, J. The sciences of the singing voice. Northern Illinois University Press, 1989.

Vila, J.M. Criteris per a la selecció del material fonètic en intervenció logopèdica en trastorns de la veu. 2009.

Fonts d'informació

Els sons del català. <http://www.ub.edu/sonscatala/ca/presentacio>

Sounds of speech. <http://soundsofspeech.uiowa.edu/>

PRAAT. Programari per a l'anàlisi acústica. http://www.fon.hum.uva.nl/praat/download_win.html

- **INFORMACIONS SOBRE L'AVALUACIÓ A LA UVIC-UCC**

La Normativa acadèmica de la UVic-Ucc disposa que el procés d'avaluació es fonamenta en el treball personal de l'estudiant i pressuposa l'autenticitat de l'autoria i l'originalitat dels exercicis fets.

La manca d'originalitat en l'autoria o el mal ús de les condicions en què es fa l'avaluació de l'assignatura és una infracció que pot tenir conseqüències acadèmiques greus.

L'estudiant serà qualificat amb un suspens (D/0) si es detecta manca d'originalitat en l'autoria d'alguna activitat avaluable (pràctica, prova d'avaluació contínua (PAC) o final (PAF), o la que es defineixi al pla docent), sigui perquè ha utilitzat material o dispositius no autoritzats, sigui perquè ha copiat textualment d'internet, o ha copiat d'apunts, de materials, de manuals o d'articles (sense la citació corresponent), d'altres estudiants, o per qualsevol altra conducta irregular.

La qualificació de suspens (D/0) en les qualificacions finals d'avaluació contínua pot comportar l'obligació de fer l'examen presencial per a superar l'assignatura (si hi ha examen i si superar-lo és suficient per a superar l'assignatura segons indiqui el pla docent).

Quan aquesta mala conducta es produeixi durant la realització de les proves d'avaluació finals presencials, l'estudiant pot ser expulsat de l'aula, i l'examinador farà constar tots els elements i la informació relatius al cas.

D'altra banda, aquesta conducta pot donar lloc a la incoació d'un procediment disciplinari i l'aplicació, si escau, de la sanció que correspongui.

La UVic-Ucc habilitarà els mecanismes que consideri oportuns per a vetllar per la qualitat de les seves titulacions i garantir l'excel·lència i la qualitat del seu model educatiu.

- **CONSULTA DEL MODEL D'AVALUACIÓ**

El model d'avaluació de l'assignatura és **AC+ Prova de síntesi (PS)**.

Aquesta modalitat d'avaluació, es basa en l'adquisició progressiva de competències, a través de la realització de diferents activitats d'avaluació (PACs). Si se supera l'AC, caldrà fer una prova de síntesi presencial sense materials. La durada de la prova serà d'una hora.

En la PS es plantejaran preguntes relacionades amb els continguts de les unitats didàctiques i amb les activitats de l'AC (PACs) realitzades pels estudiants. L'objectiu és avaluar l'adquisició de les competències de l'assignatura.